

Schumiczky András

„KERESZTÉNYEK VAGYUNK, DE NEM HÜLYÉK!”

Nem szívбайos, ha olykor milliárdos bankókötegek mennek át a kezén – mint mondja, ez csak munka. Mérnöként másfél évtizede alapított céget magyarországi bankjegyfeldolgozásra, így állítja, volt ideje gondolkodni a pénz értelmén. Schumiczky András a keresztény üzletembereket gyűjtő hálózat, az ÉrMe létrehozásánál bábáskodott, a korai időkben vezette a Magyar Máltai Szeretetszolgálatot, szűkebb pátriájában, Pátyon pedig templomépítőként ismerik.

BORBÁS BARNABÁS

– Szereti a pénzt?

– Erős felütés! Hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem. Ebből élünk.

– *Éppen ezért kérdezem: készpénzkezelési megoldásokkal foglalkozó vállalkozást vezet. Ha nem tévedek, minden napját a pénzről való gondolkodás köti le, ami ugyanúgy vezethet undorhoz is, mint vonzalomhoz.*

– Elmondok egy történetet. Egyszer egy fejlesztés miatt jártam egy készpénzfeldolgozó hely trezorjában. Nem akarok nagyon szakmázni: a dolog lényege annyi, hogy mérleggel teszteltünk ezerdarabos bankjegycsomagokat, hogy valóban ezer bankót tartalmaznak-e. Nos, ezen a mérésen milliárdos kötegek mentek át a kezeim között, mégsem éreztem semmi különöset. Másnak talán liftezne a gyomra, vagy megdobbanna a szíve ilyen összegek közelében, nekem meg olyan volt, mintha téglát rakodtam volna. Számomra a pénz eszköz és feladat, amit kezelni kell.

– *Ha jól számolom, legalább öt énje van: vállalkozó, pátyi templomépítő, kárpátaljai közösség-szervező, vezető a Magyar Máltai Lovagok Szövetségében és a keresztény üzletembereket tömörítő ÉrMe Üzleti Hálózatban. Utóbbi története hogyan kezdődött?*

– Tíz-tizenkét fős baráti társaságnak indult, még a kilencvenes évek végén. Kisvállalkozótól a milliomosig mindenféle szerzet volt benne, egy közös motivációval: tehetős embereknek valami olyat alkotni, ami képes előbbre vinni Magyarországot.

– *Ki mondja meg, hogy mi az a hitbeli és erkölcsi minimum, amivel valaki egy keresztény üzleti klubhoz tartozhat?*

– Létezik statútumunk, ami világosan körülírja az elvárásokat. A lényeg az, hogy az ÉrMe tagja fogadja el a keresztény értékeket, és törekedjen is megvalósítani őket. Értse jól, amit most mondok: nem az a célunk, hogy a vállalkozói igazolvánnyal rendelkező felakadt szemű keresztényeket összegyűjtsük, ahogy a hálózatunk sem valami ájtatoskodó szervezet. Lehet, hogy valaki nem jár minden vasárnap templomba; lehet, hogy mondjuk elvált. Ki kell mondani, hogy ezek problémák, de nálunk nem akadályozzák a tagságot. Ha valaki vallja a keresztény értékeket, törekszik a javulásra, akkor abból az emberből nagyon sok jót ki lehet hozni. Tudunk segíteni.

– *Komolyan? Ezt úgy kell érteni, hogy leülnek elbeszélgetni a válásra készülő tagjakkal, és meggyőzik, hogy az rossz dolog?*

– Ha már ennél a példánál vagyunk, muszáj leszögezni, hogy az ÉrMe sem szentek gyülekezete; vannak helyzetek, amikor a válás az egyetlen járható út. Ám azt is végig lehet vinni tisztességtelenül és tisztességesen is. A közösségünk felelőssége az, hogy utóbbihoz mutassunk utat.

– *Üzletemberek között fajsúlyosabb dilemmák is okozhatnak fejtörést. Mit tesznek, ha egyik tagjukról kiderül: csalt vagy más anyagi vétséget követett el?*

- Minden ilyen esetre etikai bizottságot hívunk össze. Megtárgyaljuk az ügyet, és ha valóban problémás az illető, megkérjük, hogy többet ne járjon közénk.

- *Gyakori az ilyesmi?*

- Nagy leleplezéseket biztosan nem lehetne írni rólunk, inkább kisebb vitákat kezelünk. Egyszer egy hozzánk közel álló építőipari beruházásnál a két fél – mondjuk úgy – nem volt egymással megelégedve. Összeült az etikai bizottságunk, és végül egy mindkét fél által elfogadott, a felek kompromisszumkésztségét mutató salamoni döntéssel lezárta az ügyet. Ez is csak olyan, mint a házasság: aki azt mondja, hogy sosem volt konfliktusa, hazudik. A mi szerveződésünk annyiban biztosan különbözik más üzleti formációktól, hogy mi a személyes problémákat nem szőnyeg alá söpörjük vagy illedelmesen elfordulunk tőlük, hanem szembenézünk velük, vállaljuk az ütközéseket is akár.

- *Mennyire szertartásos a keresztény üzletemberek találkozója? Igaz, hogy tilos önöknél a mobiltelefon használata?*

- Nem. Sőt örülünk neki. Van ugyanis egy belső megállapodás, amely szerint akinek a mobiltelefonja megszólal, megzavarva az összejövetel programját, ötezer forint jótékony célú „önkéntes” felajánlással támogatja az ÉrMét. Az ilyen – sajnos/hál’ Isten? – ritka alkalmak mindig derűtséget és lelkes köszönetnyilvánítást váltanak ki a társaságban. Egyéb különleges szabály, szertartásos elem nincs sok, bár igaz, hogy a budapesti Benczúrban tartott alkalmakat imával szoktuk zárni. Ez biztosan megkülönbözteti összejövetelünket minden más üzleti találkozótól.

- *A más elveket valló külső szemlélő nyilván mérlegeli, hogy üzletileg is megéri-e az értékalapú gondolkodás. A válságban ütésállóbbak a keresztény vállalkozók?*

- Igen, már csak az összetartás miatt is. Az elmúlt években több társunk is volt, akinek a hóna alá nyúltunk, miután egyensúlyát veszítette. Nem mintha szociális intézmény lennénk: világossá kell tenni az illetőnek, hogy ha tehetségtelen, vagy rossz terméket állít elő, bele fog bukni. Az ütésállóságot máshonnan is megközelíthetjük: 2009-ben a Közjó és Kapitalizmus Intézet egyik kutatásából kiderült, hogy az „érmés” vállalkozókat kevésbé sokkolta a pénzügyi környezet megváltozása. Meggyőződéseim tehát, hogy hosszú távon érdemes becsületesnek lenni. Rengeteg példát láttam arra, hogyan fogyott el egy-egy cég körül a levegő, miután tisztességtelenül viselkedett, kizárólag a pillanatnyi érdekét nézve. Mindemellet kétségtelen, hogy becsületesen nehéz gyorsan haszonhoz jutni. Mindig az a kérdés, hogy az ember túléli-e a kezdeti időszakot.

- *„Miért kellene mindig tovább fújni a lufit? Miért kell tragédiának megélni, ha néha vissza kell lépni egy korábbi szintre?” – tette fel a kérdést egy*

korábbi interjúbán, utalva arra, hogy hibásnak tartja a gazdaságban tapasztalható folyamatos növekedési kényszer. Válság ide vagy oda, nem tart attól, hogy a konkurencia lúszert kiált önre?

– Dehogy. Tudok ugyanis a növekedésnél fontosabb szempontot: ez a fejlődés. A technológiai és szakmai fejlődésről nem szabad lemondani. A világunk különben is véges, aki pedig véges rendszerben végtelen növekedést vizionál, bolond. Vagy közgazdász. Ha csak a számainkat nézzük, 2009-ben a saját cégünkben is volt visszaesés, szaktudásban, tapasztalatban viszont gyarapodtunk. Számomra leginkább az elfogadhatatlan, ha valaki mindent a saját fogyasztása és életszínvonal-megszállottsága alá rendel. Csak mi hiszünk itt, keletebbre, hogy az élet attól jobb, ha évente hozzájutunk az új autóhoz és telefonhoz. A svájci barátaimon látom, hogy mennyire elégedettek a 15 éves autójukkal is. Persze Svájc gazdag ország, de éppen ezért pontosan tanulmányozható rajtuk, hogy helyén kezelik a pénzt, a jólétet.

– *Évekkel ezelőtti írásában azt fejtegeti, hogy Magyarországon 20 év alatt sem volt képes kifejlődni a kapitalizmus, hogy még mindig a szocializmus dögét húzzuk magunk után, államfüggőségünkben, befektetési morálunkban. Ám a kapitalizmus és a piac lényege éppen a fogyasztás: hogy minél gyakrabban vegyek új autót, cipőt, nem?*

– Ezzel nem tudok vitatkozni, csupán egyetlen hozzáfűznivalóm van: a tisztességes az, ha egy vállalkozó a kapitalizmus keretein belül tökéletes minőségre, választékbővítésre, szakmai hozzáértésre, korrekt üzleti magatartásra törekszik. Ezek ma többnyire hiányzó értékek. Még egy

megjegyzés: nagyszüleim is kapitalizmusban nőttek fel – az „előzőben”. Az 1800-as évek végén születtek, átéltek több rendszerváltást és háborút, világegést, ezzel együtt mindig a derűt láttam rajtuk, és mindig azt hallottam tőlük, hogy arra kell törekedni, hogy értékálló dolgokat hozunk létre. Lehet, hogy régimódi vagyok, de úgy gondolom, hogy sokat tanulhatnánk ma is a hajdani emberek hozzáállásából.

– *Nem rontanak az ÉrMéhez hasonló szerveződések a mai magyarországi kapitalizmus amúgy sem karneváli állapotán? Hiszen pont az a lényegük, hogy te ajánlasz engem, én téged, verseny pedig nem érvényesül.*

– Téved: van verseny, amellet, hogy a vállalkozóink persze segítik egymást. Keresztények vagyunk, de nem hülyék; megnézzük, mi mennyibe kerül, milyen a minőség. Egy a lényeg, hogy leszámoljunk a gazdaság egyik legkárosabb jelenségével, az áron aluli munkára kényszerítéssel. Ha teszem azt, nyomdász vagyok, és egy A4-es lap egy forintba kerül, akkor ne akarjam 90 fillérért megszerezni, mert biztos, hogy a nyereségemet valakinek a kárára fogom begyűjteni. Azon persze lehet vitatkozni, hogy egy forint 10 vagy egy forint 20 fillért adok-e azért a lapért.

– *Ma már közhely, hogy a gazdasági válság mögött erkölcsi bajok is vannak. Lehet válasza a keresztény üzletembereknek erre a helyzetre?*

– Ha nem lenne, értelmetlen lenne az ÉrMe létezése, semmivel nem lennénk különbek más, mindenáron a profitot hajszoló társaságoknál. Ezek óriási kérdések, mi pedig a nagy egészhez képest kicsik vagyunk. Egyetlen dolgot tehetünk: példát mutatunk és figyelünk a jó példákra. Nekem sokat jelentett az a hozzáállás, amelyet egy gazdag borász barátomtól láttam. Egyszer akart nekem adni egy karton bort ajándékba, de nem akárhogy: bement a boltjába, odaállt a pulthoz, kikérte a bort, fizetett, majd átadta. Pedig megtehetette volna, hogy odaszól az emberének, hogy „te, hozzá már fel a pincéből egy dobozzal, műsoron kívül” – ehelyett példát mutatott nekem is és az alkalmazottnak is, hogy amivel bánnak, érték. Ha ez a gondolkodás egyéni szintről társadalmi szintre jutna, már biztosan beljebb lennénk.

– *Rengeteg időt tölt önkéntes munkával. Ezzel ön akar példát adni?*

– Számomra az önkéntesség és a társadalmi munka logikája nagyon egyszerű. Az egy dolog ugyanis, hogy miként éljük meg kereszténységünket – templomba járással, imával –, de az elveknél meg kell nyilvánulniuk a világ felé is, mégpedig megfogható dolgokban. Hiába imádkozom a szegény mozgássérült gyerekért, amikor arra van szüksége, hogy valaki mellé álljon és tegyen érte.

– *Korábbi interjúkban elmesélte már, hogy a segítő munkához az alapokat a szüleitől kapta, de életiskolának tartja a Zugligetben, Kozma Imre mellett töltött időt is. Kikkel ismerkedett meg ott?*

– Ezek valóban fontos évek voltak. Sokáig voltunk egy közösségben például Pál Feri és Nyéky Kálmán atyával, és Fábry Kornéllal, Kaposfüred híres plébánosával, Michels Antal atyával, aki Kárpátalján misszionál, Vecsei Miklóssal, a Máltai Szeretetszolgálat alelnökével és sok más rendkívüli emberrel. Zugliger jó iskola volt, különleges atmoszférával; nem véletlen, hogy itt jött létre annak idején a keletnémet menekülttábor, sőt korábban az azt létrehozó Magyar Máltai Szeretetszolgálat is.

– *Melynek ön 26 évesen egyik vezetője lett.*

– Főtitkár voltam, napi 10-12 órás karitatív munkában 1995 végéig. Sok olyan eseménynek lehettem részese, amelyek a mai Európát átalakították. Történelmi idők voltak. Ma már persze ezt nem tudnám csinálni; a szeretetszolgálat akkor „kisüzem” volt, belátható számú munkatárssal. Ma milliárdos költségvetésű szervezet, ezres nagyságrendű alkalmazottal, több intézménnyel.

– *Miért baj, hogy megváltoztak a méretek?*

– Nem baj, ám évtizedek tapasztalata, hogy én általában arra vagyok alkalmas, hogy munkafolyamatokat beindítsak, fellendítsek. Mint a faltörő kos. Aztán ha már megy a szekér, meg kell találni az alkalmas vezetőket, akik majd működtetik a rendszert. Ez volt érvényes a Máltai Szeretetszolgálatra, de az Érmére is.

– *Sodródott mindig a faltörő kos szerepébe, vagy tudatosan lett azzá?*

– Elég sok válságot megéltem már, és ott voltam nem egy szervezet indulásánál. Minden rendszer úgy indul, hogy egy erős személyhez kötődik, vagyis egy adott személytől függ, hogy mi sül ki a kezdeményezésből. Így könnyen lehet, hogy elér egy szintre, ahol már váltás kell, egy jó billenőkapcsoló, amely segít eljutni a következő szintre. Én ebben vagyok jó: ne is faltörőnek hívjuk, inkább karmesternek, aki lehet, hogy semmilyen hangszeren nem tud játszani, de tudja, hogy mikor és kinek kell megszólalni.

– *Hogyan illik ebbe a képbe a pátyi története? Miért fogott egy elsősorban protestáns településen katolikus templom építésébe?*

– Valóban, amikor 1995-ben kiköltöztünk, a falu keresztyeinek nagyobb része református volt. Nyolcfős családunk kis túlzással megduplázta a katolikus hívek számát a vasárnapi szentmisén. A pátyi történetben éppen az a szép, ahogy a hívők közössége párhuzamosan épült a templommal: ma már a település lakosságának nagyjából fele katolikus – ez persze nem az én érdemem, zömmel a kiköltözések miatt alakult így –, és vasárnaponként 120-140 fő vesz részt a szentmisén. Több kisközség működik az egyházközösségben, és a világ felé kinyújtott kezünk egyházközösségünk karítaszcsoportja. A templom épületén pedig az utolsó simításokat végezzük.

– *Másfél évtizede kezdtek hozzá. Egyszer sem fogyott el a lelkesedése? Több példát is láttunk már félbehagyott templomépítésre.*

– Sok konfliktussal, nehézséggel, lemorzsolódással járó munka ez. Nem tagadom, többen lemondtak már róla vagy mentek át másik közösségbe azért, mert nem tudtunk együttműködni, nem értettek meg döntéseket. Nem olyan rég is megtörtént, hogy egyik nap, amikor nagyon kellett volna dolgoznunk, ott maradtam egyedül, és nagyon el voltam keseredve. Éppen mentem is volna haza, amikor megjelent egy 21 éves lány, hogy itt van három barátjával, és ugyan mit lehetne csinálni. Pár perc múlva befutott a fiam is a társaival, és két nap alatt befejezték száz négyzetméter parkettázását. A templom az új burkolattal, ők pedig az alkotás élményével lettek gazdagabbak.

„KÖNNYEBB A TEVÉNEK ÁTMENNI A TŰ FOKÁN,
MINT A GAZDAGNAK BEJUTNI AZ ISTEN ORSZÁGÁBA.”

„Sokszor félreértett idézet: Krisztus soha nem mondta, hogy ne legyünk gazdagok. Lehet szegényen is bűnösen bánni a pénzzel; lehet a gazdagnak úgy nagy vagyona, hogy fel sem tűnik a környezetének. A lényeg, hogy miként éljük meg azokat a helyzeteket, amikor van pénzünk. Gazdagok nélkül nem megy. Az Újszövetségből tudjuk, hogy Jézust is támogatták vagyonos emberek; ő is csak azokat a gazdagokat szidta, akik görcsösen ragaszkodtak minden ezüstitükhöz. Széchényi Ferenc István fiának írt intelmeiben írta: »A pénz nem a tied, csupán nálad van elhelyezve.« Mindig az a kérdés, hogy a ránk bízottakkal hogyan tudunk elszámolni.”